

10.2.2016

Lausunto: Hallituksen linjaus itsehallintoalueiden perusteiksi ja sote-uudistuksen askelmerkeiksi

Terveystieteiden akateemiset johtajat ja asiantuntijat ry TAJA on antanut lausuntonsa hallituksen linjauksesta itsehallintoalueiden perusteiksi ja sote-uudistuksen askelmerkeiksi.

TAJA näkee haasteellisena 18 itsehallintoalueen ja 15 sote-alueen ratkaisun. TAJA on kannattanut sote- ja aluehallintouudistusta valmisteluun osallistuneen asiantuntijaryhmän esittämää 9-12 itsehallintoalueen muodostamista. Tämä olisi tukenut yhdenvertaisten ja kattavien sosiaali- ja terveyspalveluiden tuottamista ja palvelurakennetta. TAJA painottaa että, päätökset päivystysvastuista (ympyrävuorokautinen, suppeampi päivystys) tulee tehdä mahdollisimman pian.

TAJA pitää seuraavia kriteereitä tärkeimpinä, mikäli mietitään mitkä kolme itsehallintoaluetta järjestävät sosiaali- ja terveyspalvelut muiden itsehallintoalueiden kanssa:

- Väestömäärä ja sen ennustettu kehitys
- Mahdollisuudet varmistaa yhdenvertainen sosiaali- ja terveyspalveluiden saatavuus
- Mahdollisuudet varmistaa kattava sosiaali- ja terveyspalveluiden saatavuus
- Mahdollisuudet suunnitella ja toteuttaa toimiva palveluverkko
- Mahdollisuudet toteuttaa kustannustehokas tuotantorakenne

Hallituksen linjauksen mukaan itsehallintoalueille osoitetaan sosiaali- ja terveydenhuollon lisäksi 1.1.2019 lähtien seuraavat tehtävät: pelastustoimen tehtävät, maakuntien liittojen tehtävät ja ELY-keskusten alueellisen kehittämisen tehtävät sekä lisäksi mahdollisesti ympäristöterveydenhuolto. TAJA:n näkemyksen mukaan uudistuksessa tulee ensisijaisesti kiinnittää huomio sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteisiin ja tehtäviin.

Itsehallintoalueiden ja kuntien yhteys hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä edellyttää tiiviistä yhteistyötä, selkeitä vastuita ja määriteltyjä rooleja. Kuntia ja itsehallintoalueita velvoittavan hyvinvointia ja terveyden edistämistä koskevan lainsäädännön on muodostettava yhtenäinen kokonaisuus, jossa kuntia ja itsehallintoalueita koskeva säädöspohja on sama. Tähän säädöspohjaan on koottava nykyiset hajanaiset erityislainsäädäntöjen sisältämät terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen suunnittelua ja toimeenpanoa koskevat säädökset. Näin luodaan pohja yhdenmukaiselle suunnittelulle, toimenpiteille ja raportoinnille tilanteessa, jossa terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen

päävastuu on kunnalla, mutta itsehallintoalueella tehdään merkittävä osa tästä työstä. Tätä varten ei tule luoda uusia erillisiä rakenteita.

Lopuksi Terveystieteiden akateemiset johtajat ja asiantuntijat ry painottaa, että sote-rakenteiden uudistamisessa hoitotyön ja moniammatillisen johtamisen tärkeys tulee tunnistaa. Moniammatillisella johtamisella voidaan varmistaa uudistuksen hallittu läpivienti, henkilöstön osaamisen ja henkilöstövoimavarojen oikea kohdentaminen sekä vaikuttavien ja sujuvien palvelujen toteutuminen uusissa sote-rakenteissa. Hoitotyön johtajan vastuu ja toimivalta kaikilla sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteiden tasoilla sosiaali- ja terveydenhuollon johtamisjärjestelmässä tulee olla kirjattuna selkeästi järjestämislaissa.

Antti Niemi
puheenjohtaja

Kukka Junno
toiminnanjohtaja